

INBLICK NR 3 VAL 2010

TIDNING OM LANDSTINGSVALET TILL ALLA HUSHÅLL I DALARNA

CHATTA
med landstingspolitikerna
15 september kl 18-19
www.ltdalarna.se

Du avgör!
Landstingsvalet den 19 september

Foto: Henrik Hansson

Dags att välja hur landstinget ska styras

Den 19 september ska väljarna i Dalarna utse de 83 ledamöterna i landstingsfullmäktige för de kommande fyra åren. Rätt att rösta i landstingsvalet har de som är svenska medborgare och som fyllt 18 år senast på valdagen. Man ska också vara folkbokförd i Sverige, och får då rösta i det landsting man tillhör.

■ Medborgare i något av EU:s medlemsländer samt Island och Norge har också rätt att rösta i landstingsvalet om de är fyllda 18 år senast på valdagen samt är folkbokförda i Sverige.

Även medborgare i andra länder har rätt att rösta i landstingsvalet om de varit folkbokförda i Sveriges tre år i följd före valdagen, samt att de fyllt 18 år senast på valdagen.

I dag är åtta partier representerade i landstingsfullmäktige: Socialdemokraterna (33 mandat) Moderaterna (18 mandat), Centern (11 mandat), Folkpartiet (5 mandat), Kristdemokraterna (5 mandat), Vänsterpartiet

Partiernas gruppleddare i Landstinget Dalarna.

(5 mandat), Miljöpartiet (3 mandat) och Dalarnas Sjukvårdsparti (3 mandat).

Fler partier ställer upp

I årets val ställer dessutom följande partier upp: Folkkampanjen för sjukvården, Samverkan: Falupartiet och Omsorg för alla, SPI (Sveriges Pensionärers Intresseparti) samt Sverigedemokraterna.

Valsedlarna i landstingsvalet är blå och partierna har möjlighet att ställa upp i sex olika geografiska valkretsar i länet.

Landstingsfullmäktige är landstingets högsta

beslutande organ och fattar beslut om sjukvårdsfrågor, inklusive tandvård, men också om regionala kulturfrågor, regionala trafikfrågor och en del utbildningsfrågor. Landstingets verksamhet kostar drygt sju miljarder kronor varje år, varav sjukvården står för 90 procent. Intäkterna består i huvudsak av landstingsskatten, statsbidrag och andra bidrag, patientavgifter, försäljning av tjänster och andra inkomster.

Styrelsen genomför besluten

Landstingsstyrelsen har 15 ledamöter, utsedda av fullmäktige. Här finns partierna representerade i proportion till deras mandat i fullmäktige. Landstingsstyrelsen ska se till att fullmäktigebesluten genomförs.

Information om partiernas landstingskandidater finns på landstingets webbplats, www.ltdalarna.se/valwebb. Via den sidan finns också möjlighet att chatta med ledande politiker i landstinget. Sista chattillfället är den 15 september klockan 18-19. Det går också att nå partierna direkt, kontaktuppgifter hittar du på partiernas sidor längre fram i tidningen!

Redaktion

INBLICK Box 712, 791 29 Falun • tel 023-49 00 00 • fax 023-49 01 69 • www.ltdalarna.se
 REDAKTÖR/LAYOUT Michael Marklund • 023-49 04 92 • michael.marklund@ltdalarna.se
 I REDAKTIONEN Marie Eriksson • 023-49 00 78 • marie.k.eriksson@ltdalarna.se
 Erik Hjelte • 0250-59 44 33 • erik.hjelte@telia.com
 Irene Svensson • 070-266 96 25 • irene_svensson@glocalnet.net
 ANSVARIG UTGIVARE Lena Sterner • 023-49 01 86 • lana.sterner@ltdalarna.se

TRYCK Daily Print i Umeå AB
 OMSLAGSFOTO Marie Eriksson, Henrik Hansson, Ulf Palm m. fl.

INBLICK kommer ut med fyra till fem nummer per år och vänder sig till hushållen i Dalarna. INBLICK är inget officiellt språkrör för landstinget. Citera oss gärna, men ange källan.

”Stor utmaning i att korta tiderna i vårdkedjan”

– Egentligen handlar väl alla landstingsval om att skapa förutsättningar för en fortsatt väl fungerande sjukvård som förmår ge goda resultat till rimliga kostnader.

■ – Jag inser att det kan vara svårt att vara väljare men man får försöka bilda sig en uppfattning om hur nuvarande majoritet, tidigare majoriteter eller andra tänkbara partikonstellationer är kapabla att genomföra det arbetet.

Det säger Roger Molin, sektionschef på Sveriges Kommuner och Landsting, avdelningen för vård och omsorg. Han var tidigare chef för utvecklingsenheten i Landstinget Dalarna.

Årets landstingsval skiljer sig inte markant från de tidigare i modern tid, anser han.

– Nej, jag ser ingen jätteprincipiellt annorlunda fråga som är på tapeten i landstingsdebat-

Roger Molin.

Foto: SKL

ten, varken i landet som helhet eller i Landstinget Dalarna. Det finns ju en betydande enighet om vikten av att vården finansieras offentligt, den princip som är så avgörande för en jämlik vård.

Hitta svar

– För väljaren kan man se, till exempel, de här frågeställningarna: Hur ska landstingspolitiken se

ut för att få färre att drabbas av stroke? Hur ska landstingspolitiken bedrivas för att de som ändå får stroke, överlever? Hur ser den landstingspolitik ut som formar en vård som ger den som överlever stroke en bra rehabilitering och därmed ett så fullvärdigt liv som möjligt?

– Sådana, och liknande, frågeställningar får man som väljare försöka hitta svaret på hos de partier som ställer upp i valet.

Historiskt sett har det varit de traditionella partierna som dominerat såväl landstingsvalet som debatten, men under senare år har det tillkommit partier som inte har sina rötter i politiska ideologier utan mer i missnöje med vårdens utveckling. Ser du någon tendens att sådana partier blir fler?

– Nej, det kan jag inte se. Förekomsten av till exempel Sjukvårdspartiet i Dalarna bottnar mycket i

ett de traditionella partierna inte förmått kommunicera beslut om till exempel nedläggningar som varit helt nödvändiga för att, bland annat i takt med den medicinska utvecklingen, ge en bättre sjukvård, säger Roger Molin.

Korta tiderna

Under sina år i Landstinget Dalarna fick han ett bra perspektiv över såväl hälso- och sjukvårdsverksamheten som politiken. Fortfarande har han hygglig koll på vad som händer i Landstinget Dalarna.

– I de nätverk vi har, träffar jag ofta landstingsdirektören, Karin Stikå Mjöberg, och andra ledande tjänstemän, så jag håller väl någorlunda reda på vad som händer. Vad jag kan se har Landstinget Dalarna en stor utmaning i att korta tiderna i vårdkedjan mellan till exempel diagnos och behandling.

ERIK HJELTE

Tydligt val mellan två block – men vilket hanterar ekonomin bäst?

– Väljarna har två mycket tydliga alternativ att ta ställning till i landstingsvalet. Det finns två politiska block som har markerat mot varandra. Det är mycket tydligare i landstingsvalet än till exempel i kommunvalet, säger Pernilla Ohlin, politisk redaktör i Dalarnas Tidningar.

■ – Däremot är det mer tveksamt om väljarna är särskilt intresserade av detaljfrågorna i landstingspolitiken. Dessa kan vara svåra att följa i partiernas landstingsdebatt, tillägger hon.

Pernilla Ohlin har följt landstingspolitiken i Dalarna de två senaste mandatperioderna och är inte nådig mot den debatt som förs inför öppen ridå, alltså vid landstingsfullmäktige där medborgarna har möjlighet att vara med och lyssna och även ställa frågor.

– I ärlighetens namn måste jag

säga att landstingets fullmäktigedebatter är vidrigt tråkiga och det är inte underligt att väljarna inte kommer till Kristinehallen i Falun och tar del av den.

– Debatten utmynnar ofta i gräl och den bär lätt iväg till rikspolitiken. Detta leder bland annat till att medierna många gånger får svårt rapportera om sakfrågorna. Dessutom är den fysiska miljön i Kristinehallen inte rolig vilket knappast bidrar till att öka allmänhetens intresse, anser Pernilla Ohlin.

Ekonomin i centrum

Så vad är det väljarna då ska ta ställning till som du ser det?

– De ska ta ställning till om oppositionens, Alliansen, kritik mot det, i första hand, socialdemokratiskt styrda landstinget, är relevant. Alliansen har ju hamrat in budskapet att majoriteten har raserat landstingets ekonomi och inte lyckats kapa vårdköerna. Det budskapet har varit mycket tydligt.

– Majoriteten hävdar lika starkt

att den har kontroll över detta område och det är väl det som väljarna ska ta ställning till.

Är det inte ett dilemma att vara väljare och ta ställning i frågor där partierna i de grundläggande frågorna är ganska överens. De säger ju att hälso- och sjukvården ska vara offentligt styrd och offentligt finansierad. Sedan finns det skillnader i synen på graden av privata inslag i vården och graden av rätten till valmöjligheter i vården?

– Jo, och därför tror jag att väljarna kommer att se två möjligheter. Antingen röstar de ideologiskt, alltså med det parti som de stöder av grundläggande politiska skäl. Eller så kommer de, och då handlar det om traditionella röd-gröna väljare, att visa sitt missnöje med den förda politiken och tycker att oppositionen ska få en chans att visa vad deras tankegångar innebär i praktiken.

– Dilemmat är ju att socialdemokraterna haft makten i 84 år och därför har oppositionens

Pernilla Ohlin.

Foto: Janne Eriksson

landstingspolitik hittills bara varit teori. Jag kan tänka mig att det finns socialdemokratiska, eller andra vänsterväljare, som vill markera för att i praktiken få se vad oppositionens politik skulle leda till, säger Pernilla Ohlin.

ERIK HJELTE

Dalarnas Sjukvårdsparti

Dalarnas Sjukvårdsparti
c/o Jerlerud
Dikeskanten 5
796 30 ÄLVDALEN

073-822 60 90
(Björn Hammarskjöld,
politisk sekreterare)

E-post:
info@dalarnassjukvardsparti.se

Hemsida:
www.dalarnassjukvardsparti.se

Gruppledare/oppositionsråd
Lisbeth Mörk-Amnelius

Från vänster: Ingvar "Nille" Niilimaa, Lena Lorens, Lisbeth Mörk-Amnelius, Björn Hammarskjöld och Marita Jacquzelius.

Foto: Hasse Eriksson

Sjukvården är livsviktig

■ Vi vill:

Att landstingsskatten ska gå till sjukvården. Vi vet att landstinget är experter på sjukvård. Det finns en mängd andra aktiviteter som landstinget gör som andra kan göra bättre. Låt dem göra det.

Ha trygghet. Vi vill att Dalarnas befolkning ska vara trygga i vården. Vi vill ha mer vidareutbildning av vårdpersonal.

Ha en fungerande ambulanssjukvård i hela Dalarna. Vi arbetar för att även glesbygden ska få en bra och fungerande ambulanssjukvård.

Ta vara på personalens kunskap och engagemang. Vi vet att personalen arbetar bra och har många idéer till förbättring av vården. Vi vill att all denna kunskap ska spridas inom Dalarna.

Vård nära Dig

■ Vi vill:

Ha vårdcentraler spridda i hela

Dalarna. Vi vill ha många små vårdcentraler nära dig. Vi behöver vård utan att vi ska behöva åka runt hela Dalarna.

Ha nattakuten kvar vid Avesta och Ludvika lasarett. Dessa akutmottagningar är viktiga för den lokala befolkningen som slipper många resor.

Öppna Mora BB. Det är självklart att det ska finnas förlossning och BB mitt i Dalarna.

Akutsjukhus i Falun och Mora är också självklarheter för att minska resorna till sjukvården.

Din patientsäkerhet – rätt diagnos

■ Vi vill att du ska få:

Rätt diagnos. Vi vill att landstinget alltid ställer rätt diagnos och att en diagnos kan ifrågasättas och justeras alltefter som vården lär sig mer.

Vård i rätt tid. Vi vill att du ska få vård när du behöver det, inte

när landstinget kanske får tid.

Ett gott bemötande. Vi får aldrig glömma att sjukvården är till för dem som är sjuka, inte tvärtom.

Uppsökande vård – inga långa, onödiga sjukresor. Det ska finnas möjligheter att vården kan komma till dig då du behöver det

En god hälsa och vård på lika villkor. Dessa krav är självklara för oss

En bättre äldrevård och psykiatrisk vård. Vi vill att äldre och psykiskt sjuka ska få den vård de behöver.

Vårt mål – Du ska få den bästa vården!

■ Vi vill att

Landstingets personal tillhör de allra kunnigaste och bästa, för att du ska få den bästa vården.

Från vänster: Thomas Ylvén, Solbritt Andersson, Sten G Johansson och Mai Olofsson. Foto: Hasse Eriksson

Håll ihop vården

Vänsterpartiets hjärtefrågor har fokus på en tillgänglig vård, där vi behandlar alla olika utifrån att alla har olika behov i vården. Alla skall få vård utifrån sina behov och förutsättningar.

Håll ihop vården för de äldre och multisjuka! En rättvis sjukvård!

■ Vi ser att främst de äldre patienterna med kroniska sjukdomar och de med fler diagnoser, tappas bort i sjukvårdskedjan. Remisser försvinner, utlovade besök blir inte bokade, information går inte fram och synpunkter från patienter tas inte tillvara. Därför vill vi inrätta funktionen av en Vårdciceron, en nära kontakt och koordinator, som är ansvarig för varje patient och dess resa genom sjukvården.

För de äldre med en grundsjukdom/huvuddiagnos och som dessutom har biddiagnoser krävs

ofta en samsyn när det gäller medicinering och vård. Därför vill vi inrätta Samvårdsavdelningar, där professionen gemensamt kan planera vården kring patienten.

Håll ihop vården i länet. Balanserad sjukvård!

■ Principen måste vara att det offentliga erbjuder den bästa och mest patientvänliga vården och att verksamheten finansieras av skattemedel och att det därmed inte tillåts att vinstintresse införs i vården. Därför ska privata vårdgivarens fria etablering bort. Vi vill ha Offentligt driven vård utan vinstintressen.

De största behoven av vård och förebyggande insatser är av relativt lindrig karaktär. Den bör därför erbjudas så nära befolkningen som möjligt. Därför vill vi ytterligare öka satsningarna på närsjukvården, det vill säga vårdcentraler, hemsjukvården och samarbetet med kommunernas hemtjänst, så att befolkningen kan känna trygghet och få god tillgänglighet.

Allt fler unga och äldre drabbas av depressioner, ångest och nedstämdhet. En utveckling som inte känns bra. Därför måste öppenspsykiatrien stärkas med större möjligheter till samtalshjälp och samarbete mellan kommunerna bl.a. skolhälsovården och barn- och ungdomspsykiatrien.

Håll ihop kvaliteten i vården!

■ Vi vill fortsätta att utveckla tillgängligheten och mottagandeformer genom att förankra en god bild av Landstinget Dalarna hos både personal och befolkning.

Det är viktigt att förebygga sjukdomar, att hålla sig frisk, och en del av detta kan Landstinget medverka i. Därför vill vi öka betydelsen av förebyggande vård och friskvård inom Landstinget. Kvalitet i både vår hälsovård, det som är innan du insjuknar och sjukvård, när du är i behov av att bli frisk.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet Dalarna

Box 65
781 21 Borlänge
0243-211 752

E-post:
dalarna@vansterpartiet.se

Hemsidor:
dalarna.vansterpartiet.se
dalarnalandsting.vansterpartiet.se
www.vansterpartiet.se

Gruppledare/landstingsråd
Thomas Ylvén
thomas.ylven@ltdalarna.se

CENTERPARTIET

Centerpartiet Dalarna

Centerpartiet Dalarna
Tegelbruksvägen 8C
785 30 Gagnef

E-post:
dalarna@centerpartiet.se

Hemsida:
dalarna.centerpartiet.net

Politisk sekreterare
Sofia Jarl
023-491259
sofia.jarl@ltdalarna.se

Gruppledare/oppositionsråd
Göran Engström
070-211 9781
engstrom-goran@telia.com

Från vänster: Sofia Jarl, Karin Örjes, Jan Willner, Christina Bröms, Inger Mattsson, Lena Reyier-Ingman, Jonny Jones, Anki Enevoldsen, Per Pettersson, Anna-Maria Hallberg, Owe Ahlinder, Gun Andersson, Niclas Bodin, Ingrid Nordgren, Göran Engström, Göte Persson, Agneta Ångsås, Arne Bogghed, Gunilla Barkar och Berndt Westerhagen.
Foto: Hasse Eriksson

Dalarna kan bli ett framgångslän!

Det som kännetecknar Centerpartiets kandidater i landstingsvalet är vår ledarerfarenhet.

■ Vi har vana att leda stora organisationer, företag och kommuner. Ledarskapet avgör en organisations framgång. Vi kommer att sätta tydliga mål, fördela ansvaret och se till att arbetet går i rätt riktning.

Från bottenplats till Tio i topp!

■ Vi ska ta Landstinget Dalarna från dagens bottenplacering till att bli en av de tio bästa!

Idag har vi den högsta skatten, den dyraste vården och de längsta köerna. Visst kan vi bättre!

Vägen dit går via ökat samarbete, större medarbetarinflytande, fördelat ansvar och befogenheter med tydliga krav på att hålla budget.

Välkommen till Din lilla, nära vårdcentral!

■ Alla i Dalarna skulle få välja

vårdcentral - men det fanns inget att välja på... för nuvarande landstingsledning satte villkor som gör det omöjligt att starta annat än stora omfattande vårdcentraler i de större tätorterna.

Vi vill göra det möjligt att öppna små mottagningar som är anpassade efter lokala behov. Genom samverkan klarar de helheten. Vi vill se en mångfald av vårdcentraler där du kan få hjälp med de vanligaste problemen. Den vård du behöver mer sällan kan du få lite längre bort.

Sagt i debatten om vårdval:
”Stockholm har valt en landsbygdsmodell och Dalarna har valt en storstadsmodell.”

Två saker till - klara datumbesked när du ska opereras och nytt försök att öppna Mora BB!

Hjälp direkt för barn och unga

■ Barn och unga som mår dåligt ska tas på allvar, direkt. Ingen ska avvisas från Barn- och ungdomspsykiatri, BUP. Två av fem barn i Dalarna som behöver hjälp får i dag vänta mer än en månad på psykiatrisk vård. Det är inte acceptabelt! Vårt budskap är tydligt: ta bort remissvänet, börja behandla och utred under tiden!

Främja hälsa, förebygg sjukdom

■ Mycket mer kan göras för att Dalafolket ska må bättre! Samverkan för att ge stöd till barn med särskilda behov. Motivera och stärk den som behöver ändra livsstil. Det finns metoder som fungerar - det är bara att sätta igång!

Dalarna - ett framgångslän!

■ Dalarna behöver fler företagsamma människor som vågar förverkliga sina drömmar! Det engagemang och den entreprenöranda som finns hos människor, i föreningar och företag ska tas till vara och lyftas upp i framtidsarbetet. Det är människors företagsamhet - oavsett om de jobbar privat, offentligt, kooperativt, går i skolan eller är pensionärer - som skapar förutsättningar för att Dalarna kan utvecklas till det framgångslän som vi har möjlighet att bli!

Det handlar om åstadkommande!

Ge oss ditt förtroende. Rösta på Centerpartiet 19 september!

Från vänster: Gunnar Barke, Ingalill Persson och Sören Bertilsson.

Foto: Hasse Eriksson

Socialdemokraterna Dalarna

Box 952
781 29 Borlänge
Tel 0243-678 50
Fax 0243-848 00

Besöksadress:
Hantverkargatan 13, Borlänge

E-post:
info@dalarna.sap.se

Hemsida:
www.socialdemokraterna.se/
dalarna

Gruppledare/landstingsråd
Ingalill Persson

Alla har rätt till vård av hög kvalitet

Grunden i socialdemokratisk hälso- och sjukvårdspolitik är och kommer alltid att vara att alla har rätt till vård av hög kvalitet.

■ Behovet av vård ska vara avgörande, inte tjockleken på din plånbok. Om vi socialdemokrater får förtroendet att fortsätta leda Landstinget Dalarna kommer vi att ta ansvar för att resurserna används effektivt och rättvist. Vi kommer att fortsätta utveckla hälso- och sjukvården så att Dalarnas befolkning även i fortsättningen ska vara de nöjdaste i landet med sin vård.

Ordning och reda i ekonomin

■ En förutsättning för att kunna bedriva hälso- och sjukvård som finns tillgänglig för alla Dalarnas invånare är att Landstinget Dalarna har en ekonomi som är i ordning och reda. Vi har under

den senaste mandatperioden arbetat hårt med att komma till rätta med ekonomin, ett arbete som nu visar resultat. År 2015 kommer vi att ha återställt tidigare underskott, Landstinget Dalarna har idag heller inga lån som tynger vår ekonomi. Nästa mandatperiod kommer ekonomin att vara i fokus och vårt arbete med att hitta lösningar för en långsiktigt stabil ekonomi kommer att fortsätta.

Landstinget Dalarna – en god arbetsgivare

■ Inget är mer avgörande för kvaliteten i hälso- och sjukvården än de anställdas kunskaper och engagemang. Detta ställer stora krav på Landstinget Dalarna, som länets största arbetsgivare. Ett område vi kommer att fokusera på nästa mandatperiod är arbetsmiljön för våra medarbetare. Arbetsmiljön är på flera ställen i våra verksamheter bra, men det finns brister. Därför vill vi i samarbete med de fackliga organisationerna utveckla hälso- och sjukvården till mönsterarbetsplatser.

Jämlig hälso- och sjukvård

■ Fundamentet i vår hälso- och sjukvårdspolitik är en jämlig hälso- och sjukvård. Det är det medicinska hälsotillståndet och ingenting annat, som skall vara avgörande för när och hur du ska få vård. Vården skall alltid sätta patienternas behov först och alla patienter skall bemötas utifrån sina unika villkor och respekteras och omhändertas på bästa sätt.

Hälso- och sjukvården ska vara jämlig och jämställd, öppen för alla, med hög kvalitet och god service. En viktig del i välfärden är god folkhälsa. Folkhälsofrågor handlar om rättvisa och jämlikhet. Ojämlig hälsa är ett resultat av dagens skillnader i livsvillkor mellan olika grupper, därför måste folkhälsoarbetet förstärkas.

Socialdemokratin tycker att valfrihet för patienten är bra, glädjande ger de flesta i Dalarna fortsatt förtroende till den landstingsdrivna vården. Detta är ett mycket gott betyg till våra duktiga medarbetare. Detta gör oss ivriga att fortsätta utveckla hälso- och sjukvården i Dalarna.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna Dalarna

Tångringsg. 26 D
784 30 Borlänge
070-723 83

E-post:
dalarna@kristdemokraterna.se

Hemsida:
www.dalarna.kristdemokraterna.se

Gruppledare/oppositionsråd
Birgitta Sacrédeus

Från vänster: Torsten Larsson, Alf Nilsson, Katarina Gustavsson, Birgitta Sacrédeus, Carin Malm och Marina Ander.
Foto: Hasse Eriksson

Köfri, säker och jämlik vård – med fokus på hälsa

Trygg, säker och jämlik vård – på patientens villkor!

■ Vården ska vara jämlik där alla människor blir rättvist behandlade: kvinnor som män, rik som fattig, gammal som ung och centralortsbo som landsbygdsbo. Rucka inte på det absoluta människovärdets princip genom bland annat eutanasi, aktiv dödshjälp.

Närhet och kontinuitet viktigt, speciellt hos gamla och multisjuka, minska stafettläkarna. Extra läkemedelsgenomgångar för äldre viktigt. 100 000 patienter drabbas av vårdsador, var tolfte patient. Minimera dessa genom att lära från positiva exempel och gjorda misstag.

Väntetider ger onödigt lidande. Skarp nuvarande vårdgaranti till: allmänläkare inom fem dagar, tid hos specialist inom 30 dagar och efter konstaterat behov av behandling ska detta ske inom ytterligare 60 dagar. Dessutom

ska tiden från första kontakt med vården till påbörjad behandling vara högst 95 dagar. Inom barn och ungdomspsykiatri ska bedömning ske inom högst 30 dagar. KD vill även ha en garanti på akuten på fyra timmar.

Kömiljarden från staten ska fortsätta att kapa köerna.

För patienten är det av underordnad betydelse vem som är huvudman, det viktiga är tilliten till vårdgivaren och att samverka mellan olika aktörer har fokus på patienten.

Hälsa för livet!

■ En människa är så mycket mer än sin fysiska kropp. Ibland lider själen. Sjukvårdens uppgift är att se hela människan, inte bara de fysiska åkommorna. Bemötandet är av avgörande betydelse för hur personen upplever vården.

Särskilt oroande är den ökade psykiska ohälsan hos barn och ungdomar. Vi har en nollvision där ingen ska behöva ta sitt liv.

Förlossningsvård är att betrakta som akutsjukvård och förtjänar därför en sådan prioritering. På

familjecentralen finns viktigt stöd till föräldrarna. Ungdomsmottagning bör finnas i varje kommun och ha flexibla öppettider utifrån ungdomarnas behov.

Det hälsofrämjande arbetet ska utvecklas. Motion på recept är bra. Alla invånare över 65 år ska erbjudas ett hälsosamtal. Varje persons möjlighet att själv ta ansvar för sin hälsa ska främjas.

God ekonomisk hushållning – god vård och bra arbetsförhållanden

■ God ekonomisk hushållning handlar om att förvalta våra gemensamma resurser på bästa sätt. För att kunna erbjuda en god vård även i framtiden krävs att ekonomin kännetecknas av långsiktighet och uthållighet med klara och tydliga finansiella mål. Verksamheten ska vara kostnads-effektiv och pengarna ska följa patienten i högre utsträckning. Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den beslutar om och själv konsumerar. Skattesatsen ska vara oförändrad kommande mandatperiod.

Från vänster: Bo Jönebratt, Fanny Johnson, Bo Brännström, Berit Kent, Erik Tegmark, John Thornander och Björn Guström. Sittande längst fram: Rolf Högberg.

Vård i tid

Landstinget Dalarna har Sveriges längsta vårdköer och detta ska vi ändra på. Människor måste få vård i tid. Det vill vi inom Folkpartiet ändra på.

■ Det är omänskligt att vänta på vård men framför allt lidandet hos den person som väntar och för dess anhöriga. Att inte få besked om när en behandling eller ett besök är också omänskligt. Därför måste alla få tydligt veta när de ska få komma till vården och patienter ska inte själva behöva söka upp vården för att få reda när de ska få en tid. Vissa landsting har långa köer och andra landsting har tomma platser.

I Landstinget Dalarna är det svårt att få tid på vårdcentralen hos läkare och det tar mycket lång tid för att få operation eller behandling inom specialistsjukvården, Landstinget Dalarna har en av Sveriges längsta köer. Det är inte ett resursproblem, tvärtom har det visat sig att det är ett administrativt problem, närmare bestämt ett prioriteringsproblem.

I Dalarna tvingas därför många

vara sjukskrivna. Resurserna måste omfördelas från passiv sjukskrivning till sjukvården, En lång sjukskrivningstid medför ofta ett sämre allmäntillstånd, trötthet men framförallt oro och ibland ångest.

Alla ska ha tillgång till en fast, namngiven vårdkontakt

■ Vi vill att husläkaren och distriktssköterskan ska vara kärnan i sjukvården. Det är bättre att få träffa samma doktor och sjuksköterska än att behöva förklara sina problem på nytt för varje ny läkare eller sköterska. Det är centralt i vår politik att du som patient ska kunna välja vårdgivare själv. Det är du som själv vet vem du har förtroende för och hos vilken vårdgivare du känner dig trygg.

Vårdgarantin

■ Vi anser att Landstinget Dalarna ska uppfylla vårdgarantin fullt ut vilket det inte görs idag. Vårdgarantin som alliansregeringen har infört innebär att patienten ska få kontakt med primärvården samma dag som patienten söker hjälp. Inom sju dagar ska patienten få träffa en läkare och med remiss till specialistsjukvården få

tid inom 90 dagar. Eventuell vidarebehandling och operation ska ske inom ytterligare 90 dagar.

Patienter ska få snabba tidsbesked om när behandling kan ske

■ Besked om tid inom specialist-sjukvården ska ges senast efter 14 dagar efter dem har fått din remiss. Idag ges sällan tidsbesked om när en behandling ska ges.

Små alternativa vårdgivare ska kunna etablera sig inom vården

■ Det nuvarande breda uppdraget inom Vårdval i Dalarna måste anpassas så att även små alternativa vårdgivare ska kunna etablera sig inom vården. Det är Landstinget Dalarna som själva bestämmer vilka regler som ska finnas inom Vårdval.

Psykiatrin ska få flera vårdplatser

■ Landstinget Dalarna behöver flera vårdplatser inom den slutenvårdspsykiatrin. Idag finns det inga särskilda platser för äldre med behov av psykiatrisk vård. Vi anser att det behövs särskilda platser för äldre och att ingen ska behöva avvisas på grund av platsbrist.

Folkpartiet Liberalerna

Folkpartiet

Östra Hamngatan 20
791 71 Falun
Tel 023-14180

E-post:
dalarna@liberal.se

Hemsida:
www.folkpartiet.se/dalarna

Gruppledare/oppositionsråd
Bo Brännström

Miljöpartiet Dalarna

Valsamordnare
Niklas Henriksson
070-8946718

Industrigatan 8
784 31 Borlänge
Telefonsvare: 0243-154 38

E-post: dalarna@mp.se

Hemsida: www.mp.se/dalarna

Gruppledare/landstingsråd
Ann-Catrin Lofvars

Från vänster: Gert Lundkvist, Ann-Catrin Lofvars, Mikael Joos, Kerstin Lundh och Nils Gossas.

Foto: Hasse Eriksson

Miljöpartiet gör skillnad

Vård

■ DU bestämmer!

Miljöpartiet verkar för att du ska få mer inflytande över din egenvård. Delaktighet ger bättre resultat. Du har rätt till begriplig information från vården. Är du välinformerad och delaktig har du större förutsättning att tillsammans med vårdpersonalen välja rätt behandling. Du har också en självklar rätt till ett gott bemötande. Vi vill utveckla hälsovalet så att du också kan välja läkare och så att du blir ägare till din egen journal.

Kollektivtrafik

■ Kollektivtrafik skapar en hållbar och livskraftig utveckling. En utbyggd och snabbare tågtrafik kombinerad med en snabb och bekväm regional busstrafik ger människor ökade möjligheter att välja bostadsort och arbetsplats och ändå pendla klimatsmart.

Miljöpartiet vill också se ett ökat fokus på att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar. De åtgärder som hittills gjorts är långt ifrån tillräckliga. När SJ:s utökade trafik till Arlanda och Stockholm kommer igång i december 2010 blir Dala Airport än mer onödig. Landstingets bidrag ska därför upphöra.

Kultur

■ Kultur för högre livskvalitet och ett friskare Dalarna. Kulturyttringar som film, teater, dans, litteratur, konst och musik är viktiga för att vi ska förstå oss själva och det samhälle vi lever i. Både att skapa och att uppleva kultur ger förhöjd livskänsla. Kulturen har också en läkande kraft som bidrar till ett friskare Dalarna. Kultur kan ersätta konsumtion som ändå inte ökar vårt välbefinnande. Det tycker vi i Miljöpartiet är särskilt intressant eftersom materiell produktion och konsumtion ofta ger skadliga effekter på vår livsmiljö.

Ett rikt kulturliv förstärker bilden av Dalarna som ett län som satsar på friskvård och livskvalitet.

Från vänster: Clas Jacobsson, Irma Rönnbäck, Bengt Andersson, Birgitta Hiertner, Jonas Carlgren, Leif Berggh, Bibbi Eriksson, Tom Martinsson, Jan Wiklund, Åsa Björklund, Johan Thomasson, Marie Richaud, Hans Richaud och Håkan Berggren.
Foto: Hasse Eriksson

nysa
moderaterna

**Moderaterna
Dalarna**

Kristinegatan 21
Box 1051
791 10 Falun

Telefon: 023-196 60
Fax: 023-187 54

E-post: dalarna@moderat.se

Hemsida: dalarna.moderat.se

Gruppledare/oppositionsråd
Jan Wiklund

Bra vård i rätt tid

Moderaternas mål är att stärka sjukvårdens kvalitet och tillgänglighet för dig som patient. Du skall känna dig trygg med den hälso- och sjukvård som erbjuds i Dalarna.

■ Vi moderater är fast beslutna att ta ansvar för att fortsätta utveckla hälso- och sjukvården. Utgångspunkt i vår politik är att vården ska vara gemensamt solidariskt finansierad via skatten, samt att vården ska ges efter behov och vara tillgänglig för alla.

■ För oss moderater är det självklart att den som kan ge bäst vård och service också ska få förtroende att utföra arbetet. Det finns all anledning att tro att landstinget också i fortsättningen kommer att driva de flesta sjukhusen och vårdcentralerna. Ibland kommer de att få samsas med verksamheter där medarbetarna har tagit över driften och ibland med andra vår-

dentreprenörer. En bra blandning förbättrar kvaliteten och stärker patienternas och medarbetarnas inflytande och valfrihet.

■ Sjukvården ska vara säker och människor ska känna trygghet i omhändertagandet. För att hälso- och sjukvården ska klara medborgarnas framtida behov krävs en förändring och utveckling av organisation och arbetssätt. Vi moderater anser att under den kommande mandatperioden skall du som patient träffa en specialistläkare inom 30 dagar istället för dagens 90 dagar eller längre.

■ För oss moderater är det viktigt att patientens önskemål och behov måste stå i fokus. Vi arbetar för att stärka patienternas inflytande, genom en kombination av mångfald, öppenhet och rörlighet. För att klara olika mål är det viktigt att våra sjukhus har kvar sin verksamhet i den omfattning som de har idag. En ordentlig översyn måste göras då de gäller de olika specialiteterna för att se vilka som ska finnas på respektive sjukhus. Akutmottagningarna i Avesta och

Ett trevligt bemötande är en viktig del av vårdbesöket.

Illustration: Hans Jax

Ludvika skall vara kvar med de akutfunktioner som finns idag.

■ Vi moderater vill att Landstinget Dalarna renodlar sin verksamhet. Dina skattepengar till landstinget ska gå till vården. Vi vill därför minska på antalet politiker och sänka miljonbidragen till de politiska partierna.

Vi vill erbjuda en bra vård i rätt tid till alla!

Eric, 20: "Det är klart att man ska rösta"

Eric Eklund är 20 år och i höst får han rösta för första gången. För Eric är det självklart att rösta, han tycker att alla ska använda sin chans att påverka.

■ Eric Eklund bor i Borlänge och han pluggar ljud- och musikproduktion på högskolan i Falun. Musik är ett stort intresse för honom och även om han just nu satsar på en utbildning inom området är han medveten om att det är en bransch som det kan vara svårt att slå sig fram inom. Men Eric har fler ben att stå på när det gäller framtida försörjning.

– Jag är självlärd frisör och redan nu har jag ganska många som klipper sig hos mig. Det här är något som jag gärna skulle jobba mer med.

Tidigt intresse för politik

Eric har varit intresserad av politik ända sedan han var barn.

– Kanske jag har fått mitt intresse från farfar. När jag var i sjuårsåldern var han ordförande i SPI – Sveriges Pensionärs Intresseparti – och jag minns att jag var med honom när det trycktes upp valsedlar. Idag tycker jag att det är intressant att prata med människor med olika åsikter.

Ingen soffliggare. Eric Eklund tycker det är självklart att rösta.

Man ska inte vara trångsynt, när olika åsikter kommer fram kan den fråga som diskuteras växa till något större och djupare.

För några år sedan blev Eric engagerad i Borlänge ungdomsråd som ska fungera som en länk mellan ungdomar och politiker.

– Jag började som medlem och sedan satt jag med i styrelsen under ett par år. Idag är jag inte längre så engagerad, kanske jag har börjat växa ur det sammanhanget.

– Ungdomsrådet är bra därför att det ger en möjlighet för ungdomar att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer. Inom något som kallas Open Space tar man upp olika teman, till exempel ungdomsvåld. Sedan ordnas möten där politiker och ungdomar

får träffas och diskutera förslag på förbättringar. Via en u-kassa kan man också få ekonomiskt stöd för att genomföra arrangemang som görs av ungdomar för andra ungdomar.

Sakfrågorna viktigast

Inför valet i höst har Eric gått ut på nätet och letat information om hur de olika partierna ställer sig till sakfrågor som intresserar honom. Han har redan halvt om halvt bestämt vad han ska rösta på.

– Partierna i sig betyder inte så mycket, det är sakfrågorna som är det viktigaste. Miljöpartiet är bra på viktiga framtidsfrågor som miljön och jobb för ungdomar.

Eric skulle gärna se mer information om vad de olika partierna

vill arbeta för inom kommun och landsting.

– Rikspolitiken kommer fram bättre i media, men det är ju också viktigt att få veta hur framtiden kan se ut där man bor.

text IRENE SVENSSON
foto HASSE ERIKSSON

Många förstagångsväljare

■ Enligt SCB, Statistiska Centralbyrån, utgörs ungefär 7 procent av alla röstberättigade vid årets val av förstagångsväljare. Det innebär att drygt 497 000 personer får rösta för första gången, det är en ökning på 15 procent jämfört med valet 2006.

Röstar du i landstingsvalet? Motivera!

Christina Sandberg, 48 år, optiker, Orsa:

– Nej, det gör jag inte. Jag är inte tillräckligt intresserad för att kunna rösta.

Jan Norberg, 61 år, journalist, Malung:

– Ja. Egentligen är jag inte särskilt insatt i landstingsfrågorna men jag tycker nog att man ska rösta.

Kristian Borsén, 18 år, studerande, Rättvik:

– Ja, det ska jag. Ja, varför? Det är en svår fråga eftersom jag är förstagångsväljare men det är ju en medborgerlig rättighet.

Maj-Britt Eriksen, pensionär, Älvdalen:

– Jajamen! Jag känner det som min plikt och det är också ett sätt att göra något bättre.

Enkät & foto: Erik Hjelte

Landstingsvalet på nätet: www.ltdalarna.se/valwebb